

HERKEN DE SYMPTOMEN VAN RHIZOMANIE

Sinds enkele jaren hebben we in Nederland te maken met varianten van het rhizomanievirus die de resistentie van de suikerbietenrassen kunnen doorbreken. De meest gebruikte resistentie tegen rhizomanie (Rz1) is bij deze varianten onvoldoende. Daardoor veroorzaken ze symptomen van rhizomanie en doen (veel) schade.

Voor de beheersing van de nieuwe rhizomanievarianten kunt u een ras met aanvullende resistentie (Rz1 + Rz2, bijvoorbeeld Sandra KWS) gebruiken. Om te bepalen of u een dergelijk ras nodig heeft, moet u weten of op uw perceel een resistentie doorbrekende variant voorkomt. Dit kunt u nagaan door tijdens de teelt te letten op de symptomen van rhizomanie.

Symptomen

Als in een ras zonder aanvullende resistentie symptomen ontstaan van rhizomanie, is dit een aanwijzing voor het voorkomen van een resistentiedoorbrekende variant van het virus. Kenmerkend voor de rhizomanie zijn de symptomen aan loof en wortel. Planten die door het virus ziek geworden zijn, hebben verlengde bladstelen en zijn veel lichter van kleur. Hierdoor worden ze 'blinkers' genoemd. Ze vallen erg op in een perceel als het maar enkele planten betreft. Staan er meer bij elkaar dan is het moeilijker om ze te herkennen. Als u een blinker voorzichtig (met de spade) uit de grond haalt, ziet u vaak een insnoering op de wortel. Deze insnoering kan ook heel laag zitten en daardoor minder opvallen. Onder de insnoering worden door de biet veel zijwortels gevormd. Hieraan dankt rhizomanie haar naam: rhizo = wortel; manie = dolheid (foto). Bij het doorsnijden van de bieten, met name later in het seizoen, zijn bruinverkleurde vaatbundels zichtbaar.

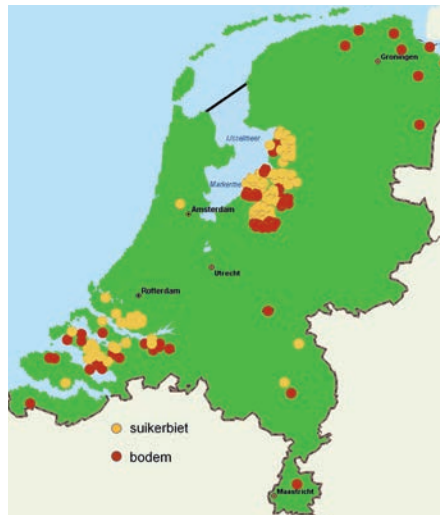

Foto links: Kaartje waar tot en met 2013 in de suikerbieten of in grond van suikerbietpercelen een resistentiedoorbrekende variant van het rhizomanievirus (AYPR en/of TYPR) is aangetroffen. Foto rechts: Bij het uitspitten van een blinker (biet met rhizomaniesymptomen) is er vaak een insnoering op de wortel zichtbaar. Ze kan ook laag op de wortel zitten. Onder de insnoering is een wortelbaard zichtbaar van fijne zijwortels. Bij het doorsnijden zijn de bruinverkleurde vaatbundels te zien. Dit wordt steeds beter zichtbaar naarmate het seizoen vordert.

Voorkomen en beheersen

In vrijwel heel Nederland zijn resistentie doorbrekende varianten in bieten of in grond van bietenpercelen aangetroffen (zie kaart). Staan er bij u op het perceel opvallend veel blinkers, verspreid of op

plekken, noteer dit en kies daar de volgende bietenteelt voor een ras met aanvullende resistentie tegen rhizomanie.

Bram Hanse

ZAAI DE JUISTE GROENBEMESTER!

Na de teelt van het hoofdgewas is de teelt van een groenbemester gunstig voor de bodemgezondheid. Kies daarom altijd de groenbemester die bij uw situatie past. Voor suikerbieten zal dit in veel gevallen bladrammenas of gele mosterd zijn. Ze dragen bij aan het omlaag brengen van de populatie bietencystealtjes en bladrammenas verlaagt de rhizoctoniadruk. Kijk voor het effect op andere aaltjes op www.aaltjesschema.nl. Zaai een groenbemester op tijd en teel het met even veel zorg als een gewas wat geld oplevert.